

современного станка, который нужно усовершенствовать является поднятие места, где находится свиноматка.

**Ключевые слова:** СВИНЬИ, ТЕХНОЛОГИЯ, СТАНКИ, СВИНОМАТКИ, ПОРОСЯТА.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Альбом станков для содержания свиней: довідник. М. : Гипронисельхоз, 1990. – 26 с.
2. *Іванов В. О.* Біологія свиней: навч. посіб / В. О. Іванов, В. М. Волощук – Київ, 2009. – 240.
3. Обладнання для утримання підсисних свиноматок з поросятами ОПСП / Протокол випробувань № 01.75.07. – УкрНДПВТ ім. Л. Погорілого. – 2007. – 18 с.
4. Свинарство і технологія виробництва свинини / Герасимов В. І., Цисюрский Л. М., Барановський Д. І. та ін. – Х. : Еспада, 2003. – 448 с.
5. Системы кормления и станочного оборудования для содержания и выращивания поросят / Проспект фирмы “Big Dutchman”. <http://www.bigdutchman.de>.
6. Проспект фірми АСО FUNKI. – Режим доступу : // <http://www.acofunki.com>.

**Рецензент** – С. О. Вовк, д. б. н., професор, завідувач лабораторії дрібного тваринництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН.

УДК 636.2:636.082

## ГЕНЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НЕ ВИЧЕРПАНИЙ

*О. І. Стадницька, канд. с.-г. наук*

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН  
вул. Грушевського, 5, с. Оброшино Пустомитівського р-ну Львівської обл., 81115, Україна

*У результаті проведених досліджень встановлено, що надої піддослідних корів з віком змінювалися – до третьої лактації зростали, а починаючи з четвертої – поступово спадали. Виявлено залежність молочної продуктивності від показників відтворювальної здатності.*

**Ключові слова:** КОРОВИ, ГЕНЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ЛАКТАЦІЯ, МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ, ПОКАЗНИКИ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ.

Важливим резервом у виробництві тваринницької продукції є інтенсифікація скотарства та підвищення генетичного потенціалу продуктивності худоби всіх порід, яких розводять в Україні. Українська чорно-ряба молочна порода, як і усі інші, перебуває у динамічному розвитку і постало питання її удосконалення та консолідації за екстер'єрно-конституційними ознаками, що дозволить підвищити генетичний потенціал продуктивності, розробити її генетичну базу та створити внутрішньопородну структуру [4].

Метою досліджень було вивчити тривалість сухостійного, сервіс-періоду та міжотельного періоду і вплив їх на молочну продуктивність корів.

**Матеріали і методи.** Основною характеристикою великої рогатої худоби молочних порід є молочна продуктивність. Метою селекційної роботи є отримання від корів молочного

напряму продуктивності найбільшої кількості молока високої якості. Рівень молочності визначається адаптивним генетичним потенціалом продуктивності порід, які використовуються при створенні породи, ефективність їх поєднання – порівняльними співвідношеннями часток спадковості в умовному генотипі, племінною цінністю бугаїв-плідників, факторами навколишнього середовища, в якому реалізується спадковий потенціал створених порід.

Молочне скотарство є провідною галуззю в більшості країн світу. Перевага віддається розведенню найбільш продуктивних порід, у тому числі чорно-рябої. Дослідження проводилися в ЧОП "Іванівське" Тербовлянського району Тернопільської області на 535 коровах української чорно-рябої молочної породи.

**Результати й обговорення.** Генетичний потенціал корів західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи в ПОП "Іванівське" Тербовлянського району Тернопільської області, яких отримали в результаті відтворного схрещування корів чорно-рябої породи з бугаями голштинської породи, є досить високий (табл. 1).

Таблиця 1

Молочна продуктивність корів

Лактації	n	Надій		Вміст жиру в молоці		Кількість молочного жиру	
		M±m, кг	Cv, %	M±m, кг	Cv, %	M±m, кг	Cv, %
Перша	535	4427,4±35,8	18,61	3,65±0,08	3,55	157,17±1,27	18,35
Друга	415	4585,5±48,6	20,75	3,56±0,07	3,43	162,19±1,78	21,18
Третя	296	4890,0±75,2	29,25	3,57±0,06	3,45	174,6±2,82	20,43
Четверта	110	4750,0±65,0	21,50	3,55±0,08	3,81	168,63±3,11	24,56
П'ята	16	3922,1±117,0	26,28	3,55±0,09	4,23	139,23±9,03	25,45
Найвища	535	5207,0±36,8	17,0	3,55±0,01	3,57	184,85±1,34	17,38

Надій корів за першу лактацію становив 89,65 % від надою корів за другу лактацію, за другу лактацію – 93,77 % від надою корів за третю лактацію і за третю лактацію – 93,91 % від надою за вищу лактацію. Надій корів за першу і другу лактації становив 85,63 % і 88,06 % від надою за вищу лактацію. Спостерігається зміна надою корів з віком.

Результати досліджень показують, що за другу лактацію вибуло 120 корів, або 22,43 %, за третю лактацію – 119 корів, або 22,24 %, за четверту – 186 корів, або 34,76 % і за п'яту лактацію – 94 корови, або 17,57 %, тобто за чотири роки вибуло 519 корів (97,01 %). В середньому в господарстві корови використовуються 2,91 ± 0,15 лактації.

Результати наших досліджень показують, що у корів української чорно-рябої молочної породи в залежності від лактації тривалість сухостійного періоду перебувала в межах 48,5 ± 1,99 – 57,80 ± 0,95 доби, сервіс-періоду 85,0 ± 3, 80 – 108,5 ± 5,3 доби і міжотельного періоду – від 370,6 ± 4,50 до 393,5 діб (табл. 2).

Різниця за тривалістю сухостійного періоду між тваринами за II і III лактації становила 2,1 добу (P < 0,01), II і IV – 3,5 добу (P < 0,01), II і V – 22,3 добу (P < 0,001). За тривалістю сервіс-періоду різниця між тваринами за I і II лактації становила 8,9 добу (P < 0,05), I і III – 11,8 добу (P < 0,05), I і IV – 17,5 добу (P < 0,01), I і V – 6 діб.

За тривалістю міжотельного періоду різниця між тваринами за I і II лактації становила 8,2 добу, I і III – 11,0, I і IV – 16,7 добу (P < 0,10), IV і V – 22,9 добу (P < 0,01), V і III – 17,2 добу (P < 0,01), V і II – 14,4 добу (P < 0,10).

Між тривалістю [2] сухостійного періоду та молочною продуктивністю корів встановлена певна залежність (табл. 3). Найменшою молочною продуктивністю характеризувалися корови з тривалістю сухостійного періоду 76–85 днів і більше.

## Сухостійний, сервіс і міжотельний періоди у корів української чорно-рябої молочної породи

Лактації	n	Сухостійний період		Сервіс-період		Міжотельний період	
		M±m, кг	Cv, %	M±m, кг	Cv, %	M±m, кг	Cv, %
Перша	535	–	–	91,0±3,4	21,7	376,8±4,6	14,4
Друга	415	57,8±0,95	17,00	99,9±3,1	18,5	385,0±6,6	16,9
Третя	296	55,7±0,91	18,1	102,8±4,0	15,7	387,8±6,1	17,5
Четверта	110	54,3±0,95	13,8	108,5±5,3	20,4	393,5±6,2	17,9
П'ята	16	45,5±1,99	21,9	85,0±3,80	13,8	370,6±4,50	9,1
Найвища	535	57,3±0,75	14,6	99,1±4,5	14,9	384,1±5,1	11,1

Різниця за надоем між коровами з тривалістю сухостійного періоду до 45 днів та 46–55 днів за другу лактацію становил 297 кг (P<0,01), за третю – 168,3 кг (P<0,10) и за найвищу – 195,6 кг (P<0,05), а за кількістю молочного жиру – відповідно, 10,6 кг (P <0,05), 8,1 і 6,8 кг.

Між коровами з тривалістю сухостійного періоду 45–55 та 56–65 днів різниця за надоем за другу лактацію складала 113,0 кг, за третю – 175,9 кг і за найвищу – 383,3 кг (P<0,01).

Таблиця 3

## Залежність молочної продуктивності корів і від тривалості сухостійного періоду

Тривалість сухостійного періоду, днів	n	Лактації	Надій		Вміст жиру в молоці		Кількість молочного жиру	
			M±m, кг	Cv,%	M±m, кг	Cv,%	M±m, кг	Cv,%
до 45	76	Друга	4407,2±25,5	22,2	3,53±1,01	3,64	156,0±3,81	21,8
	48	Третя	4809,4±25,1	23,1	3,52±0,02	3,71	169,7±3,7	23,9
	76	Найвища	5292,7±21,5	18,9	3,56±0,02	3,35	188,5±4,3	18,5
46–55	89	Друга	4704,0±103,1	20,1	3,54±0,01	2,97	166,6±3,3	23,0
	45	Третя	4977,7±95,1	17,5	3,51±0,02	2,63	174,8±3,84	19,2
	89	Найвища	5488,3±94,1	16,2	3,56±0,02	3,25	195,3±3,54	16,3
56–65	75	Друга	4591,8±101,8	23,1	3,56±0,02	3,79	163,6±4,79	20,6
	47	Третя	4801,8±54,3	22,3	3,49±0,02	3,15	168,6±4,85	21,7
	75	Найвища	5125,0±99,6	18,8	3,56±0,01	3,47	185,5±4,12	19,3
66–75	54	Друга	4463,3±101,4	16,2	3,56±0,01	2,86	158,6±3,81	15,8
	32	Третя	4708,0±115,8	20,4	3,53±0,02	2,87	166,2±4,6	18,4
	54	Найвища	5185,6±108,9	16,67	3,56±0,02	3,21	184,9±3,3	18,6
76–85	30	Друга	4481,8±111,2	17,9	3,56±0,02	2,84	159,6±4,10	16,9
	16	Третя	4455,6±143,3	19,1	3,51±0,03	3,73	156,4±4,99	18,7
	30	Найвища	4857,0±125,1	12,7	3,58±0,02	2,44	173,9±4,0	12,8
86–95	10	Друга	4415,3±159,1	14,0	3,52±0,04	3,74	154,5±5,61	12,80
	6	Третя	4682,0±169,9	20,6	3,55±0,04	3,64	156,8±6,02	21,90
	10	Найвища	4811,0±165,1	18,4	3,52±0,03	5,71	169,5±6,83	20,8
96 і більше	5	Друга	3885,0±189,1	29,1	3,50±0,04	5,85	136,0±5,89	23,8
	4	Третя	4567,0±201,2	33,4	3,60±0,05	6,14	164,5±6,65	24,1
	5	Найвища	4767,0±189,1	28,6	3,60±0,04	5,89	171,7±6,12	23,0

Результати наших досліджень показують, що тривалість сервіс-періоду значно впливає на продуктивність корів (табл. 4).

Нашими дослідженнями встановлено, що найвищими надоями характеризувалися корови з тривалістю міжотельного періоду 366-385 днів (табл. 5).

М. Іванов [5] в болгарської симентальської худоби найвищі надой за лактацію спостерігав при тривалості міжотельного періоду від 373 до 406 днів. М. В. Зубець, В. П. Буркат, О. Ф. Хаврук [4], М. В. Зубець, В. П. Буркат [3], В. П. Буркат [1] підкресливали, що у корів симентальської породи

міжотельний період складав 383, голштинсько-симентальських помісей – 371 і монбельярд-симентальських – 376 діб.

Таблиця 4

**Залежність між молочною продуктивністю і сервіс-періодом корів української черно-рябої молочної породи**

Сервіс-період, дні	n	Лактації	Молочна продуктивність, M±m		
			Надій, кг	Вміст жиру в молоці, %	Еількість молочного жиру, кг
31–50	41	Перша	3963,6±107,1	3,51±0,02	140,4±3,81
	26	Друга	3991,3±126,5	3,52±0,01	140,5±4,11
	18	Третя	4798,0±159,6	3,50±0,02	168,2±4,71
	41	Найвища	4870,3±154,5	3,51±0,02	176,0±5,10
51–70	70	Перша	4205,2±104,5	3,54±0,02	149,0±3,12
	41	Друга	4284,4±117,8	3,54±0,02	151,8±3,62
	28	Третя	4805,3±124,4	3,53±0,02	169,7±4,81
	70	Найвища	4978,3±131,4	3,54±0,01	176,3±3,41
71–90	84	Перша	4303,1±48,3	3,58±0,01	154,1±3,31
	65	Друга	4603,5±101,5	3,55±0,01	163,5±3,42
	54	Третя	5284,7±135,3	3,54±0,02	187,3±4,74
	84	Найвища	5407,9±108,1	3,55±0,01	192,0±3,93
91–110	81	Перша	4355,6±106,1	3,56±0,01	155,1±3,03
	65	Друга	4477,1±91,0	3,52±0,02	157,6±3,11
	46	Третя	5006,7±106,4	3,51±0,02	176,8±3,91
	81	Найвища	5231,8±107,0	3,54±0,01	184,6±3,92
111–130	57	Перша	4412,3±82,3	3,55±0,01	156,7±2,99
	39	Друга	4893,4±101,2	3,57±0,02	174,7±3,11
	27	Третя	4937,7±114,1	3,50±0,02	173,0±3,44
	57	Найвища	5111,8±108,4	3,52±0,02	180,5±3,55
131–150	65	Перша	4454,9±125,5	3,54±0,02	157,8±3,03
	52	Друга	4635,4±133,1	3,52±0,02	163,2±3,88
	49	Третя	4895±149,3	3,50±0,02	171,4±4,03
	65	Найвища	5108,1±118,0	3,58±0,02	182,9±3,99
151–170	69	Перша	4011,8±131,3	3,54±0,01	142,0±2,93
	46	Друга	4625,1±155,6	3,56±0,02	164,7±3,33
	34	Третя	4745,2±146,8	3,49±0,02	165,7±3,58
	69	Найвища	4882,1±128,0	3,54±0,01	172,9±3,99
171–190	81	Перша	3995±112,0	3,52±0,02	140,7±2,99
	69	Друга	4445,0±99,5	3,51±0,02	156,1±3,06
	43	Третя	4581,0±108,0	3,52±0,02	161,3±3,11
	81	Найвища	4893±109,1	3,52±0,02	169,5±2,98
191–210	25	Перша	3973±111,0	3,52±0,01	139,1±2,81
	16	Друга	4220±109,0	3,53±0,02	149±2,99
	12	Третя	4355±120,0	3,56±0,02	152,5±3,05
	25	Найвища	4675±125,0	3,54±0,02	165,5±3,01

Встановлено вплив тривалості сухостійного, сервісного і міжотельного періодів на молочну продуктивність корів (табл. 6).

Залежно від лактації, частка впливу тривалості сухостійного періоду на надій становила 19,4–24,31 %, вміст жиру в молоці – 15,19–20,45 і на кількість молочного жиру 18,23–25,19 %, а частка впливу тривалості сервіс-періоду на ці ж показники становила, відповідно, 30,36–33,99; 30,11–33,57 і 29,88–34,73 і міжотельного періоду – 25,99–31,54; 26,38–30,27 і 25,58–31,64 %.

Таблиця 5

**Взасмозв'язок між молочною продуктивністю і тривалістю міжотельного періоду (МОП)  
у корів української чорно-рябої молочної породи**

ПОП, дні	n	Лактації	Молочна продуктивність, M±m		
			надій, кг	Вміст жиру в молоці, %	Кількість молочного жиру, кг
До 365	143	Перша	4105,3±75,0	3,54±0,01	145,1±2,61
	103	Друга	4337,2±94,6	3,54±0,01	153,7±3,41
	70	Третя	4453,2±101,7	3,55±0,01	158,0±4,01
	134	Найвища	4877,8±81,1	3,54±0,01	172,6±3,00
366–385	90	Перша	4627,2±95,4	3,55±0,01	164,3±3,04
	65	Друга	4686,2±102,4	3,54±0,01	165,9±4,44
	63	Третя	5037,2±128,9	3,55±0,01	178,9±4,81
	90	Найвища	5310,2±107,6	3,53±0,01	187,5±3,95
386–405	80	Перша	4690,2±95,2	3,55±0,02	166,5±3,90
	65	Друга	4698,1±102,3	3,54±0,01	166,4±4,421
	51	Третя	4793,3±133,3	3,50±0,02	167,8±4,03
	80	Найвища	5150,7±128,1	3,52±0,02	179,8±4,41
406–425	38	Перша	4645,1±97,7	3,55±0,02	164,0±3,36
	25	Друга	4753,6±103,1	3,53±0,01	167,6±4,14
	18	Третя	4699,5±120,1	3,54±0,02	166,31±4,40
	38	Найвища	5018,3±123,5	3,53±0,02	177,1±4,52
426–445	37	Перша	4571,2±107,0	3,53±0,02	161,6±4,53
	20	Друга	4794,8±123,7	3,61±0,02	173,0±4,93
	19	Третя	4988,7±144,3	3,60±0,03	179,7±5,94
	37	Найвища	5077,7±86,9	3,54±0,03	180,3±5,13
446–465	31	Перша	4633,7±138,5	3,53±0,02	163,6±4,65
	19	Друга	4549,9±148,3	3,61±0,02	164,3±4,11
	16	Третя	4491,4±152,1	3,60±0,02	161,4±4,02
	31	Найвища	4991,5±153,2	3,54±0,02	176,7±4,45
466–485	64	Перша	4637,7±138,7	3,52±0,02	163,3±5,11
	36	Друга	4549,9±139,1	3,59±0,03	163,4±5,21
	28	Третя	419,4±149,3	3,51±0,02	147,2±4,93
	64	Найвища	4991,2±151,3	3,54±0,03	176,9±5,40
486 і більше	60	Перша	4697,4±143,1	3,52±0,02	164,9±4,22
	36	Друга	4812,7±148,2	3,54±0,02	170,1±4,33
	25	Третя	4886,1±127,8	3,50±0,03	170,8±3,95
	60	Найвища	4999,1±151,1	3,52±0,02	176,04,41

Таблиця 6

**Зв'язок між молочною продуктивністю та тривалістю сухостійного, сервіс- і між отельного періодів  
у корів української чорно-рябої молочної породи**

Лактації	n	Коефіцієнт кореляції між тривалістю сухостійного періоду та:			Коефіцієнт кореляції між тривалістю сервіс-періоду та:			Коефіцієнт кореляції між тривалістю міжотельного періоду та:		
		надоем	вістом жиру в молоці	клькістю молочного жиру	надоем	вістом жиру в молоці	клькістю молочного жиру	надоем	вістом жиру в молоці	клькістю молочного жиру
Перша	535	–	–	–	0,213*	0,058	0,210*	0,212*	0,048	0,207*
Друга	415	0,201*	0,099	0,192*	0,255**	0,099	0,199*	0,210*	0,055	0,211*
Третя	246	0,289**	0,048	0,239*	0,328***	0,061	0,303**	0,315**	0,069	0,311**
Найвища	535	0,222	0,101	0,212*	0,280*	0,104	0,202*	0,268**	0,052	0,248*

Примітка: \* P<0,05, \*\* P<0,01, \*\*\* P<0,001.

## ВИСНОВКИ

Таким чином встановлено, що надої піддослідних корів з віком змінювалися – до третьої лактації зростали, а починаючи з четвертої – поступово спадали. Виявлено залежність молочної продуктивності від показників відтворювальної здатності. Найвищими надоями характеризувалися корови з тривалістю сухостійного періоду 46-55, сервісного періоду 70-90 і міжотельного періоду 315-385 днів.

**Перспективи досліджень.** Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення зв'язку молочної продуктивності з тривалістю сухостійного, сервіс та міжотельного періодів у корів інших порід.

## THE GENETIC POTENTIAL IS NOT EXHAUSTED

*O. I. Stadnytska*

Institute of Agriculture of Carpathian Region of NAAS  
5, Hrushevskiyi street, Obroshyno, Pustomyty district, Lviv region, 81115, Ukraine

## S U M M A R Y

As a result of studies found that subjects milk yield of cows varied with age – the third lactation increased, and since the fourth – gradually fell. The dependence on milk production indicators reproductive ability.

**Keywords:** COWS, GENETIC POTENTIAL, LACTATION, MILK YIELD, REPRODUCTIVE PERFORMANCE ABILITY.

## ГЕНЕТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ НЕ ИСЧЕРПАН

*O. I. Stadnytska*

Институт сельского хозяйства Карпатского региона НААН  
ул. Грушевского, 5, с. Оброшино Пустомитовского р-на Львовской обл., 81115, Украина

## А Н Н О Т А Ц И Я

В результате проведенных исследований установлено, что надои подопытных коров с возрастом менялись – к третьей лактации росли, а начиная с четвертой – постепенно спадали. Выявлена зависимость молочной продуктивности показателей воспроизводительной способности.

**Ключевые слова:** КОРОВЫ, ГЕНЕТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ, ЛАКТАЦИЯ, МОЛОЧНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ, ПОКАЗАТЕЛИ ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНОЙ СПОСОБНОСТИ.

## Л І Т Е Р А Т У Р А

1. Буркат В. П. Теорія, методологія і практика селекції / В. П. Буркат – Київ : БМТ, 1999. – С. 259–268.
2. Долгов А. М. Межпородное скрещивание в молочном скотоводстве / А. М. Долгов, Е. Д. Смирнов. – М. : Знание, 1980. – 64 с.
3. Зубец М. В. Преобразование генофонда пород и синтетические популяции / М. В. Зубец, В. П. Буркат // Сб. науч. работ Южного отделения ВАСХНИЛ „Породы и породообразовательные процессы в животноводстве”. – К., 1989. – С. 6–16.

4. Зубец М. В. Выведение красно-пестрой молочной породы / М. В. Зубец, В. П. Буркат, А. Ф. Хаврук // Преобразование генофонда пород. – Киев : Урожай, 1990. – С. 34–98.

5. Иванов М. Изменения на млечнета продуктивностна крови от породата българско сименталско говедо пред периода на лактацията / М. Иванов // Животновъдни науки. – 2001. – Г. 38, Б. 1. – С. 75–77.

6. Лебедев М. М. Межпородное скрещивание в молочном скотоводстве / М. М. Лебедев, Н. Г. Дмитриев, П. Н. Прохоренко. – Л. : Колос, Ленингр. отд-ние, 1976. – 271 с.

**Рецензент** – В. В. Каплінський, к. вет. н., Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН.

УДК 636.2.034.082

## ЗАЛЕЖНІСТЬ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ БУРОЇ КАРПАТСЬКОЇ ПОРОДИ ВІД ПОКАЗНИКІВ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ

*В. В. Федорович, д-р с.-г. наук*

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій  
імені С. З. Гжицького,  
вул. Пекарська, 50, м. Львів, 79010, Україна

*Наведено дані щодо формування молочної продуктивності у корів бурої карпатської породи, залежно від показників їх відтворювальної здатності. Встановлено, що кралицями надоями та кількістю молочного жиру відзначалися тварини з віком першого плідного осіменіння 18,1-20,0, віком першого отелення – 27,1-29,0, тривалістю сервіс-періоду – 81-100 та тривалістю міжотельного періоду – 361-380 днів. Коефіцієнти кореляції між віком першого осіменіння та надоєм, залежно від лактації знаходилися в межах 0,307-0,452, між віком першого отелення та надоєм – в межах 0,379-0,497, між тривалістю сервіс-періоду та надоєм – в межах 0,130-0,339 і між тривалістю міжотельного періоду та надоєм – в межах 0,133-0,327 при  $P < 0,001$ . Сила впливу вищенаведених показників відтворювальної здатності на надій корів становила, відповідно, 23,09-39,27; 25,73-43,86; 27,99-36,67 та 31,18-38,28 %.*

**Ключові слова:** КОРОВИ, ПОРОДА, ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ, МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ, КОРЕЛЯЦІЯ, СИЛА ВПЛИВУ.

Однією із проблем сучасного молочного скотарства України є погіршення відтворних якостей корів при збільшенні рівня молочної продуктивності [1–3, 5, 8]. Тому, перед вченими-селекціонерами та практиками постало завдання виявити оптимальні показники віку першого осіменіння, першого отелення, тривалості сервіс- і міжотельного періодів, які б сприяли одержанню від кожної тварини якомога вищих надоїв [6, 7]. З огляду на це, метою наших досліджень було вивчити формування молочної продуктивності корів бурої карпатської породи залежно від показників їх відтворювальної здатності.

**Матеріали і методи.** Дослідження проведені на 318 коровах бурої карпатської породи ВСКГ «Нове життя» Виноградівського району Закарпатської області. Оцінку молочної